for a changing world, and is essential for the spiritual and moral perfection and personal autonomy. Additionally, the development of value education can be considered one of the key factors in modernization of higher education at the current stage.

Finally, on the ground of the analysis, it has been revealed that value principles in educational context are the means of regulation and governing the educational activities, if the relevant values have acquired personal status and became the subject of experience and rethinking by the educators. Thus, in terms of the dynamic changes, particularly in axiological content, professional value training for teachers, including the teachers of foreign languages, is of a great significance, and the necessity of scientific research of its practical realization acquires special importance.

Key words: values, value principles, value-semantic sphere, value education, axiology, pedagogy.

Дата надходження статті: 23.12 2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Пелех Ю. В.

УДК 378:041:51

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi47.163>

Слюсаренко М. А.*

orcid.org/0000-0003-0288-5482

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ ОСВІТНЬОЇ ТА САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – СТРАТЕГІЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ

У статті розглянуто систему управління освітньою і самоосвітньою діяльністю професійної спрямованості в умовах університету, проаналізовано специфіку управління, особливості та відмінності освіти і самоосвіти у підготовці майбутніх учителів фізики до професійної діяльності; конкретизовано управлінські функції, зміст, методи та форми управління взаємодією навчального та самоосвітнього процесів у підвищенні якості підготовленості майбутніх учителів фізики до педагогічної праці. Конкретизовано процеси соціалізації, професійного зростання майбутніх учителів фізики в умовах організації освіти й самоосвіти в університеті, сутність, зміст, характер спрямованості та управління цими процесами.

Акцентовано увагу на різних аспектах соціалізації, професійної спрямованості навчання і самоосвіти, можливостях управління в забезпеченні якості освіти і конкурентоспроможності майбутніх учителів фізики.

У дослідженні зроблено висновок, що управління взаємодією забезпечує розвиток і самовдосконалення людини під час засвоєння знань, умінь та навичок, що відбуваються у взаємодії із випадковими, відносно керованими і цілеспрямовано створюваними умовами життя й набуття професійного досвіду.

Взаємодія освітнього процесу й самоосвітньої діяльності стимулює прояв соціально-контрольованої соціалізації як процесу набуття майбутніми вчителями фізики професійного досвіду та розвиток їх потенціальних можливостей, що відбувається в різних установах педагогічної сфери.

Управління взаємодією цими процесами поєднує в собі сукупність певних стандартів управління навчальним закладом, організації управлінської діяльності, використання технічних засобів, дотримання вимог щодо стосунків з учасниками освітньої та самоосвітньої діяльності з урахуванням норм і принципів етики, естетики та права.

Наголошено, що сфера діяльності викладача передбачає не просто творчий підхід до виконання поставлених завдань, але й прояв менеджерського таланту, управлінських дій,

*© Слюсаренко М. А.

креативних якостей, а головне – управлінської компетентності викладача і підготовки майбутніх учителів фізики до самоуправління власними діями як у навчальній, так і в самоосвітній діяльності.

Ключові слова: управління, взаємодія, освітній і самоосвітній процесі, управлінська культура і культура управлінської діяльності, соціалізація, професійна спрямованість освіти й самоосвіти.

Постановка проблеми. Соціально-економічні зміни в суспільстві потребують підвищення якості освіти, підготовленості майбутніх фахівців до інноваційної діяльності у сфері обраної професії. У зв'язку з цим у багатьох закладах освіти здійснюється пошук нових шляхів забезпечення умов для підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних кадрів.

Проблема якості освіти (як навчальних здобутків майбутніх фахівців, так і процесу їх досягнення) надзвичайно актуальна і в той же час дуже складна. Шляхи і засоби забезпечення якості освіти в університетах України стосуються базових спеціальностей. Актуальними є проблеми оцінки якості освітнього процесу в різних навчальних закладах, забезпечення умов здійснення та управління різними видами пізнавальної діяльності й зосередження уваги на вирішенні таких аспектів:

- забезпечення якості прийому і збільшення набору до університету через систему профорієнтаційної роботи й упровадження договірної основи співпраці з різними навчальними закладами;
- надання навчальним планам, програмам із навчальних дисциплін соціально-професійної спрямованості, конкретизації предметних компетенцій, знань та умінь, які є результатом взаємодії навчання і самоосвіти.

У зв'язку з цим необхідна нова система організації освітнього процесу, скерованого на формування компетенцій, способів практичного застосування знань, умінь, навичок і прийняття управлінських рішень із організації взаємодії навчальної і самоосвітньої діяльності в системі підготовки майбутніх педагогів, у тому числі й учителів фізики, посилення управління цим складним процесом з боку не тільки адміністрації, але й викладацького складу університету.

Складність цієї проблеми визначається суперечністю процесів, які відтворюють соціалізацію, професійний розвиток і самовдосконалення майбутніх учителів фізики в умовах університету. Підвищення якості підготовки майбутніх учителів фізики до інноваційної професійної діяльності зумовлює пошук засобів професіоналізації освітнього і самоосвітнього процесів, їх взаємодії й управління нею в умовах університету. Не менш значуща в цьому процесі роль самоосвіти професійної спрямованості. Взаємодія цих аспектів у підготовці сучасного фахівця до професійної діяльності не знайшла всебічного обґрунтування в науковій літературі та педагогічній практиці.

Аналіз досліджень. Проблема соціалізації і професійної спрямованості освітнього освітнього процесу була актуальною у всі часи. Ця проблема досліджувалася в декількох аспектах: філософському (А. Москаленко, В. Нестеренко, В. Овчинников та ін.); психологічному (Л. Буєва, А. Ковальов, І. Кон, Е. Кузьмін, В. Мухіна та ін.); педагогічному (Р. Гурова, В. Іванов, А. Мудрик та ін.); соціологічному (В. Андрющенко, А. Ручка, П. Сорокін, О. Якуба та ін.).

Філософи в поняття «соціалізація» вкладають широкий зміст і трактують його як процес становлення людини – соціальної істоти у процесі філогенезу. Соціалізація розглядається через призму родової сутності людини, яка не обмежується у часі і належить всьому людству [1, с. 96]. Професіоналізацію освітнього процесу розглядають як засіб адаптації людини до вирішення соціально-професійних проблем. Мета соціалізації й професіоналізації, як зазначають М. Євтух і О. Сердюк, полягає

в допомозі майбутньому фахівцю в самопізнанні, самоосмисленні, саморегуляції, самовдосконаленні, самооцінюванні й особливо в самореалізації [5, с. 55].

Психологи вбачають у понятті «соціалізація» процес засвоєння людиною соціальних норм, цінностей, знань, культури взагалі в результаті цілеспрямованих і стихійних взаємодій. Вони трактують це поняття як процес формування основних характеристик людської особистості (свідомості, почуттів, здібностей тощо). Педагоги акцентують увагу на ньому як на процесі засвоєння людиною соціального досвіду, оволодіння культурою пізнання світу, продуктивної праці, гуманних відносин.

Вчені наполягають на розгляді соціалізації як двосторонньому процесі засвоєння людиною суспільного досвіду шляхом входження в соціальне середовище й відтворення нею соціальних зв'язків за рахунок активної діяльності, активного включення в соціальне середовище.

При цьому соціалізація майбутнього педагога забезпечує не тільки засвоєння професійного досвіду, але й дозволяє швидко адаптуватися випускникові університету до інноваційної професійної діяльності. Якість підготовки майбутніх фахівців обумовлена не тільки соціально-професійною спрямованістю її змісту, але і професіоналізацією їхньої самоосвітньої діяльності й посиленням управлінського аспекту цього процесу. Однак вищезгадані аспекти досі не розглядались у тісному взаємозв'язку і не отримали всебічного обґрунтування в теорії і практики вищої школи.

Мета статті – теоретично обґрунтувати можливості професійної спрямованості та управління взаємодією освітньої й самоосвітньої діяльністю як засобу підвищення якості підготовленості майбутніх учителів фізиків до інноваційної діяльності у сфері обраної професії.

Виклад основного матеріалу. Аналіз педагогічної практики свідчить про те, що формування соціальних рис майбутнього педагога – це процес залучення особистості до професійно-соціального буття, тобто її соціалізації. Соціалізація спрямована на підготовку майбутнього учителя фізики до адаптації до інноваційної професійної діяльності, свого життя в суспільстві як повноцінного його суб'єкта, до подолання суспільних криз і змін: екологічних, енергетичних, інформаційних, комп'ютерних, матеріальних тощо; до оволодіння досвідом, створеним попередніми поколіннями, до здатності досягнути своє покликання, визначити власне місце в суспільстві, самостійно знайти шляхи самовизначення в соціумі. Цей процес охоплює всі соціальні аспекти, завдяки яким майбутній педагог засвоює певні знання, норми, цінності, що дозволяють йому не тільки оволодіти основами обраної професії, але й бути повноцінним членом суспільства. Соціалізація включає випадкові та спонтанні процеси, що впливають на становлення його соціальних рис [6, с. 95].

Процес соціалізації і результативність освітнього процесу тісно пов'язані з самоосвітньою діяльністю майбутнього вчителя фізики. Самоосвітня діяльність має значні можливості в соціалізації й професійному розвитку особистості та підготовці майбутнього вчителя фізики до інноваційної професійної діяльності. Ці процеси взаємодіють і взаємообумовлюють один одного. Розвиток особистості передбачає, що особистість розуміється як активний соціальний суб'єкт у процесі становлення [4, с. 56].

Взаємодія процесів соціалізації, професійної спрямованості освітньої і самоосвітньої діяльності в умовах навчального закладу забезпечує перехід людини з пасивної позиції в активну в процесі її розвитку та соціально-професійного становлення, при цьому майбутній фахівець не тільки адаптується до соціально-професійного середовища, вимог суспільства, а й впливає на свій професійний розвиток та власні життєві обставини, рівень готовності до інноваційної діяльності. Усі процеси ґрунтуються на суб'єкт-суб'єктному підході до пізнавального процесу. Ця взаємодія забезпечує розвиток і самовдосконалення людини під час засвоєння знань, умінь та навичок, що відбувається у взаємодії із випадковими, відносно керованими

та цілеспрямовано створеними умовами життя й набуття професійного досвіду. Взаємодія освітнього процесу й самоосвітньої діяльності стимулює прояв соціально-контрольованої соціалізації і професіоналізації як процесу набуття майбутніми педагогами досвіду професійної інноваційної діяльності та розвиток їхніх потенціальних можливостей, що відбувається в різних установах освітньої сфери.

Самоосвітня діяльність виступає чинником, який впливає на взаємодію з будь-якими суб'єктами чи об'єктами дійсності, у практичному спілкуванні, різних видах діяльності, що обумовлює професійний розвиток і соціалізацію особистості у трьох сферах: діяльність, спілкування, самосвідомість.

Майбутній учитель фізики під час навчання має справу з різними видами діяльності. Орієнтування в системі зв'язків, які мають місце в кожному виді діяльності та між її різновидами. Вона здійснюється за допомогою особистісних чинників, виявлення важливих аспектів діяльності, центрування навколо головного, зосередження на ньому, засвоєння під час реалізації діяльності нових ролей й осмислення їхньої значущості для професійного розвитку і соціального становлення особистості. У цьому процесі майбутній фахівець є суб'єктом діяльності. Активність його дій обумовлюється в повній мірі сферою спілкування як примноження контактів з іншими учасниками самоосвітньої діяльності та навчання, перехід від монологічного спілкування до діалогічного, тобто вміння орієнтуватися на партнера, його чути й сприймати. Розвиток і соціалізація особистості – це самосвідомість майбутнього вчителя фізики. Самосвідомість – це процес, за допомогою якого людина пізнає себе і стає сама собою, наслідком чого є уявлення себе, Я – образу або Я – концепції. Розмежування процесу й продукту було обґрунтовано У. Джемсом у вигляді розрізнення «чистого Я» та «емпіричного Я» [4, с. 59-66].

Основою взаємодії цих процесів має бути «Я – концепція» як система усвідомлених і неусвідомлених відомостей особистості про себе, на базі яких вона будує власну поведінку. «Я – концепція» є стимулюючим внутрішнім механізмом дій і вчинків особистості. У практиці розрізняють позитивну і негативну «Я – концепцію». Механізмом професійного розвитку і соціалізації особистості майбутнього фахівця є позитивна «Я – концепція», яка сприяє успіху, ефективної діяльності, позитивним проявом можливостей і здібностей особистості. Негативна «Я – концепція» погіршує результати діяльності, сприяє закріпленню негативного досвіду поведінки майбутнього фахівця.

Формування позитивної «Я – концепції» як основи професійного становлення особистості в умовах університету залежить не тільки від взаємодії освітнього і самоосвітнього процесів під час підготовки майбутніх учителів фізики. Вчені всі більше значущості надають управлінському аспекту взаємодії цих процесів.

Управління взаємодією освітньої і самоосвітньої діяльності має бути спрямоване на те, щоб викладач:

- бачив у кожному студентові індивідуальність, міг поважати її, розуміти, сприймати, вірити в можливості і перспективу професійного становлення його особистості;
- моделював в освітній практиці ситуації успіху, доброзичливості, підтримки, щоб студент повірив у свої здібності та можливості;
- розумів причини незнання й неправильної поведінки, допомагав подолати негативний досвід, не принижуючи власну гідність майбутнього фахівця;
- створював умови реалізації особистості в активній діяльності, набуття позитивних навчальних досягнень в освітньому і самоосвітньому процесах.

Як свідчить практика, ефективне управління освітньою і самоосвітньою діяльністю стимулює позитивну «Я - концепцію», емоційну стабільність майбутнього вчителя фізики, здатність проявляти турботу і зацікавленість у його долі, особистісну зрілість, професійну відповідальність.

Складність управління взаємодією освітньої та самоосвітньої діяльності соціально-професійної спрямованості під час підготовки майбутніх учителів фізики до педагогічної діяльності обумовлює необхідність спеціальної підготовки, інноваційними складовими якої є:

- професіоналізація навчальних дисциплін, що передбачає інтегрування у їх зміст розділу «Теорія і практика управління самоосвітньої діяльністю студентів»;
- розроблення й упровадження інноваційного варіанта вивчення вікової психології та психокорекції;
- надання організації освітньому процесу професійної спрямованості, переорієнтування навчання зі засвоєння предметних знань на формування компетенцій, набуття професійного досвіду, застосування знань, умінь та прийняття управлінських рішень у процесі взаємодії навчальної і самоосвітньої діяльності.

Доповнення навчальних планів і навчальних програм курсами «Менеджмент освіти», «Управління освітньої й самоосвітньої діяльністю», «Практична психологія» дозволяє:

- посилити професійну спрямованість підготовки майбутніх вчителів фізики;
- підвищити якість практичної підготовки засобами використання різноманітних методів (аналіз управлінських і психологічних ситуацій, ділові та рольові ігри, виконання творчих завдань; психологічний тренінг, індивідуальні рефлексивні завдання та ін.);
- використання інтерактивних форм організації навчання (захист проєктів, презентації, бесіди і діалоги, моделювання рольових ситуацій) стимулює самоосвітню діяльність, яка дає необхідні знання та уміння для успішного виконання навчальних завдань;
- проведення індивідуальної навчально-дослідницької роботи засобами проєктного методу навчання, що забезпечує не тільки засвоєння предметних знань, а й формування професійних компетенцій, оволодіння засобами контролю рівня їхньої сформованості.

У процесі викладання дисциплін професійно-орієнтованого змісту реалізується поетапний перехід майбутніх учителів фізики до базових форм діяльності: від навчальної діяльності до самоосвітньої; від її академічного типу до квазіпрофесійного (рольові, ділові ігри) до управління й самоуправління своїми діями в рольових ситуаціях професійної спрямованості.

У рольових ситуаціях майбутні вчителі фізики не тільки вдосконалюють і закріплюють фізичні, емоційні, вольові якості власної особистості, але й набувають умінь використовувати в самоосвітній діяльності матеріально-технічне ресурсне забезпечення (бібліотечний фонд, періодика, засоби для впровадження інформаційних технологій: електронні варіанти лекцій, записи для мультимедійних презентацій дисциплін (тексти лекцій, плани практичних занять), електронні варіанти тестів для поточного та підсумкового контролю, відеоматеріали та ін.

У підготовці майбутнього вчителя фізики самоосвітня діяльність є важливим чинником фахового зростання й набуття досвіду професійних дій у практичних обставинах. Виходячи з цього, увага приділяється виявленню мотивів, мети, засобів, умов, у яких здійснюється самоосвітня діяльність майбутніх учителів фізики. На консультаціях, практичних заняттях вони знайомляться з методикою самоосвітньої діяльності, плануванням й видами контролю за їх досягненнями у навчанні й самоосвіті.

Управління взаємодією навчальної й самоосвітньої діяльності потребує покращення в університеті організаційно-індивідуальної роботи з майбутніми фахівцями, різноманітність видів контролю, розроблення методичного забезпечення для дистанційного навчання; важливо поєднувати тестові форми контролю з усним спілкуванням, бесідами, диспутами, діалогами, захистом проєктів тощо. На думку М. Кондрашова, взаємодія управління з професійною спрямованістю підготовки

майбутніх учителів до професійної діяльності «через різноманітні форми діяльності, які розкривають особливості педагогічної праці й сприяють умові для активізації позиції кожного студента з врахуванням його інтересів, потреб, професійних установок», позитивно впливає на якість освітнього і самоосвітнього процесів [2, с. 302]. Оновлення змісту підготовки через участь студентів у школах новаторства, творчих майстернях, творчих проблемних групах, педагогічних студіях, творчих проєктах розробки актуальних професійних проблем, у професійно-педагогічних конкурсах забезпечує ефективність взаємодії освітнього і самоосвітнього процесів у підвищенні якості освіти.

Складність управління взаємодією освітньої і самоосвітньої діяльності майбутніх учителів фізики обумовлює підвищення рівня управлінської компетентності викладачів університету.

Управлінська компетентність особистості характеризується сукупністю системних управлінських знань, умінь, професійних та особистісних якостей, рівнем розвитку мотиваційно-ціннісних уявлень викладача як керівника. Управлінська компетентність об'єднує у своєму змісті творчі сили і здібності керівника (Є. Березняк); культуру професійної праці (В. Співак); сукупність принципів, норм і положень керівної діяльності (Б. Гаєвський, Ю. Палеха); особистісні якості керівника та його мотиви (С. Корольок).

Управлінська компетентність викладача слугує механізмом оптимізації культури управління взаємодією освітнього та самоосвітнього процесів. Управління взаємодією цих процесів поєднує в собі сукупність певних стандартів управління навчальним закладом, організації управлінської діяльності, використання технічних засобів, додержання вимог щодо стосунків з учасниками освітньої і самоосвітньої діяльності з урахуванням норм і принципів етики, естетики та права [3]. Культура управління, на думку О. Мармази, поєднує особисту компетентність управлінських кадрів, якість керівництва освітнім процесом і створення умов для самоосвітньої діяльності майбутніх фахівців, культуру роботи з різними джерелами інформації.

Ефективність управління взаємодією освітньої і самоосвітньої діяльності у процесі підготовки майбутніх учителів фізики до професійної праці обумовлюється рівнем управлінської компетентності викладача. Компетентність викладача – це динамічне явище, яке потребує постійної роботи над собою, збагачення менеджерських знань, систематичної самоосвіти, практичної управлінської діяльності в ролі керівника навчання і самоосвіти. У цьому плані актуалізується потреба викладачів у постійно діючих семінарах, конференціях, обміні досвідом з управління взаємодією освіти і самоосвіти як джерела підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів фізики. Управлінська компетентність є важливою характеристикою культури управління взаємодією освітнього і самоосвітнього процесів у системі професійної підготовки майбутніх учителів фізики до фахової праці. Культура управління – це система знань і практичних умінь, особистісних якостей, мотивів і цінностей, яка сприяє якісному виконанню професійних завдань, управлінських функцій, ефективної взаємодії з усіма учасниками освітнього і самоосвітнього процесів, досягненню позитивних результатів і професійного зростання в умовах університетської освіти.

Для розвитку управлінської культури викладачів і підвищення рівня якості підготовленості майбутніх учителів фізики до професійної діяльності важливо створювати необхідні умови на різних етапах освіти і самоосвіти. При цьому важливо: а) сприяння спеціальної підготовки у навчальних закладах не тільки викладачів, але і студентів з управління взаємодією освітнього і самоосвітнього процесів; б) проведення тренінгів, науково-практичних семінарів і конференцій із проблеми розвитку управлінської культури та культури управління взаємодією освітнього і самоосвітнього процесів у системі професійної підготовки майбутніх учителів фізики.

Не менш значущим є створення в системі університетської освіти психологічних, консультативних служб, творчих груп, інформаційного банку та електронної картотеки

з теорії та практики розвитку управлінської культури та накопичення досвіду ефективного управління взаємодією освіти і самоосвіти в підготовці сучасного конкурентоспроможного фахівця. Необхідне заохочення викладачів і студентів та створення організаційно-педагогічних умов для самоосвітньої роботи як важливого джерела професійного становлення і соціального формування, творчої адаптації майбутніх учителів до інноваційної професійної праці.

Висновки. Таким чином, управління взаємодією освітнім та самоосвітнім процесами в системі університетської освіти виступає важливим чинником професійного розвитку й соціалізації майбутнього вчителя фізики. Сфера діяльності викладача передбачає не лише творчий підхід до виконання запланованих завдань, але й прояв менеджерського таланту, управлінських дій, креативних якостей, а головне – управлінської компетентності викладача і підготовки майбутніх учителів фізики до самоуправління власними діями як у навчальній, так і в самоосвітній діяльності, набуття досвіду інноваційної професійної діяльності.

Перспективним для подальшого наукового пошуку вважаємо посилення соціально-професійної спрямованості змісту підготовки майбутніх учителів фізики, професіоналізації самоосвітньої діяльності студентів і підвищення рівня управлінської компетентності учасників освітнього процесу в умовах університетської освіти.

Список використаних джерел:

1. Батенин С. С. Критерии прогресса личности. Москва: Наука, 1988. С. 193.
2. Кондрашов М. М. Управление якістю підготовки майбутніх учителів до успішної професійної діяльності: теоретико-методичний аспект: монографія. Черкаси: ФОП Гордієнко Є. І., 2019. 458 с.
3. Мармаза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. Харків: Основа, 2004. 240 с.
4. Папуча М. В., Кричківська Т. Д. Особистість: розвиток, соціалізація, виховання. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. Гоголя, 2001. 147 с.
5. Євтух М. Б., Сердюк О. П. Соціальна педагогіка: підручник. Київ: МАУП, 2002. 232 с.
6. Якуба Е. А. Социология: учебное пособие для студентов. Харьков: Константа, 1996. 192 с.

References:

1. Batenin, S. S. (1988). *Kriterii progressa lichnosti* [Personality progress criteria]. Moskva: Nauka [in Russian].
2. Kondrashov, M. M. (2019). *Upravlinnia yakistiu pidhotovky maibutnikh uchyteliv do uspishnoi profesiinoi diialnosti: teoretyko-metodychnyi aspekt* [Quality management of preparation of future teachers for successful professional activity: theoretical and methodical aspect]. Cherkasy: FOP Hordiienko Ye. I. [in Ukrainian].
3. Marmaza, O. I. (2004). *Innovatsiini pidkhody do upravlinnia navchalnym zakladom* [Innovative approaches to school management]. Kharkiv: Osnova [in Ukrainian].
4. Papucha, M. V., & Krychkovska, T. D. (2001). *Osobystist: rozvytok, sotsializatsiia, vykhovannia* [Personality: development, socialization, education]. Nizhyn: Redaktsiino-vydavnychiy viddil NDPU im. Hoholia [in Ukrainian].
5. Yevtuh, M. B., & Serdyuk, O. P. (2002). *Sotsialna pedahohika* [Social pedagogy]. Kyiv: MAUP [in Ukrainian].
6. Yakuba, E. A. (1996). *Sociologiia* [Social Science]. Kharkov: Konstanta [in Russian].

Sliusarenko M. A.,

orcid.org/0000-0003-0288-5482

PROFESSIONAL ORIENTATION AND MANAGEMENT OF INTERACTION OF EDUCATIONAL AND SELF-EDUCATIONAL ACTIVITY - STRATEGY OF QUALITATIVE PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICS

The article considers the system of management of educational and self-educational activities of professional orientation in the university, analyzes the specifics of management, features and

differences of education and self-education in the preparation of future physics teachers for professional activities; specified management functions, content, methods and forms of management of the interaction of educational and self-educational processes in improving the quality of preparedness of future physics teachers for pedagogical work. The processes of socialization, professional growth of future physics teachers in the organization of education and self-education at the university, the essence, content, nature of the direction and management of these processes are specified.

Emphasis is placed on various aspects of socialization, professional orientation of education and self-education, management opportunities in ensuring the quality of education and competitiveness of future physics teachers.

The study concludes that interaction management provides human development and self-improvement during the acquisition of knowledge, skills and abilities that occur in interaction with random, relatively controlled and purposefully created living conditions and professional experience.

The interaction of the educational process and self-educational activity stimulates the manifestation of socially controlled socialization as a process of acquiring professional experience by future physics teachers and the development of their potential, which takes place in various institutions of the pedagogical sphere.

Management of interaction of these processes combines a set of certain standards of management of educational institution, organization of administrative activity, use of technical means, observance of requirements concerning relations with participants of educational and self-educational activity taking into account norms and principles of ethical norms, aesthetics and law.

It is emphasized that the sphere of the teacher's activity provides not only a creative approach to the tasks, but also a manifestation of managerial talent, managerial actions, creative qualities, and most importantly - managerial competence of the teacher and preparation of future physics teachers for self-management. self-educational activities.

Key words: management, interaction, educational and self-educational process, managerial culture and culture of managerial activity, socialization, professional orientation of education and self-education.

Дата надходження статті: 15.12 2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Чуvasова Н.О.

УДК 378.141

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi47.184>

Сотер М. В.;

orcid.org/0000-0002-4626-0137

ПРОВІДНІ НАПРЯМИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ОВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ СТУДЕНТАМИ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті наголошено, що іношомовна компетентність інженера є ключем для відкриття можливостей співробітництва, встановлення й розвитку професійних високоефективних контактів з міжнародними партнерами, обміну фаховою інформацією між професіоналами, кваліфікованого й оперативного вирішення поставлених професійних задач через залучення міжнародного досвіду тощо.

Услід за О. Тарнопольським виокремлено провідні напрями оптимізації оволодіння іноземною мовою: навчання іноземної мови через зміст спеціальних дисциплін, змістовно-мовна інтеграція у навчанні, іношомовне занурення.